

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2025, gehouden op donderdag 27 maart 2025 jl. en georganiseerd door Hogeschool Windesheim). Bij elkaar zo'n 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op 18 maart 2027 in Arnhem en wordt georganiseerd door HAN University of Applied Sciences.

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

Welkom!

Workshop Genderbalance in ICT

Twee onderzoekers presenteren opbrengsten:

VAN ONBEWUST GENDERSTEREOTYPEREN NAAR BEWUST GENDERINCLUSIEF

Tineke Haitsma, De Haagse Hogeschool, Study & Career Centre

VROUWEN BEHOUDEN VOOR TECHNIEK, *Wat helpt om vrouwen te behouden voor HBO-ICT en in het ICT werkveld?*

Aagje Voordouw, Hogeschool Windesheim, Lectoraat Sociale Innovatie

Programma

Genderbalance in ICT

- Twee vragen vooraf
- Presentatie onderzoek Tineke Haitzma
- Presentatie onderzoek Lectoraat Sociale Innovatie
- Wrap up

Wat kun jij doen?

<https://media.windesheim.nl/Mediasite/Play/9ed47b637eee43899555c9dc395c6bc81d>

Kijk naar het filmpje en bespreek met je buur:

wat kan ik doen om de techniek voor vrouwen tot een prettige werkplek te maken?

stel je deze situatie voor....

De vrouwelijke studenten in de opleiding geven aan dat ze het gevoel hebben er helemaal bij te horen, dat hun inbreng serieus genomen wordt en dat er – ook spontaan- steun is van de opleiding als zij die nodig hebben. Ze gaan met vertrouwen aan de slag met de groepsopdrachten en hebben daarin een gelijkwaardige positie ten opzichte van de andere (mannelijke) studenten. Ze ervaren naast plezier in de studie ook nog eens een fijne balans tussen school en privé.

Wat moet er volgens u gebeuren om deze situatie te bereiken?

noteer twee belangrijkste ideeën, 1 idee per geeltje

Tineke Haitzma

De Haagse Hogeschool

Study & Career Centre

VROUWENGEWICHT IN DE ICT SCHAAL
Een onderzoek naar communicatie als middel
voor genderbalance in Hbo-ICT
aan de Haagse Hogeschool

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Stelling

Dit is een goed voorbeeld van een vrouwelijk rolmodel

Of deze:

Dit is een goed voorbeeld van een vrouwelijk rolmodel

Deelonderzoek 1: Analyse communicatie opleiding Hbo-ICT

- informatiemiddelen (website, brochure)
- tijdens keuzeactiviteiten (open dag, proefstuderen)

analyse op:

- genderstereotypering (en de aan/afwezigheid van rolmodellen)
- communicatie(voorkeurs)stijlen o.b.v. Process Communication Model (PCM)

Deelonderzoek 2: Interviews geïnteresseerde Aankomend studenten

De 6 PCM vragen:

- *Wat is je naam en hoe wordt je het liefst genoemd?*
- *Wat verwacht je van de studie die je gaat kiezen/hebt gekozen?*
- *Waar ben je goed in?*
- *Waarmee speelde je het liefst toen je 10 jaar was?*
- *Met wat voor soort mensen heb je moeite om te communiceren?*
- *Wat is je grootste wens/droom in je leven?*

<i>Persoonlijkheidstype</i>	<i>Persoonlijkheidssterkten</i>
Gestructureerd denker	Logisch, verantwoordelijk, georganiseerd, zorgvuldig, <i>praktisch</i> (“Hoeveel...Ik denk...ten eerste, ten tweede...”)
Doorzetter	Toegewijd, opmerkzaam, gewetensvol, niet opgeven, kritisch, afwegend, behoefte aan erkenning, (“Waarom? Maar.....”)
Harmoniser	Meelevend, gevoelsmens, warm, hartelijk, eerlijk, attent, graag samen (“Ik voel me... Laten we samen”)
Dromer	Reflectief, verbeeldend vermogen, onderzoekend, vindingrijk, rustig, graag alleen (“ik denk dat... Zou het kunnen dat....”)
Rebel	Spontaan, enthousiast, creatief, speels, humorvol (“Leuk! Haha.. Ik heb een idee!”)
Promotor	Overtuigend, charmant, wendbaar, direct, duidelijk, prestatiegericht, leiding nemend (“Wat levert dit op? Ik wil dit niet”)

Conclusie analyse PCM stijlen

PCM stijlen in communicatie Hbo-ICT:

- Overwegend **Gestructureerd denker**,
- en enigszins **Harmoniser** tijdens Open dag

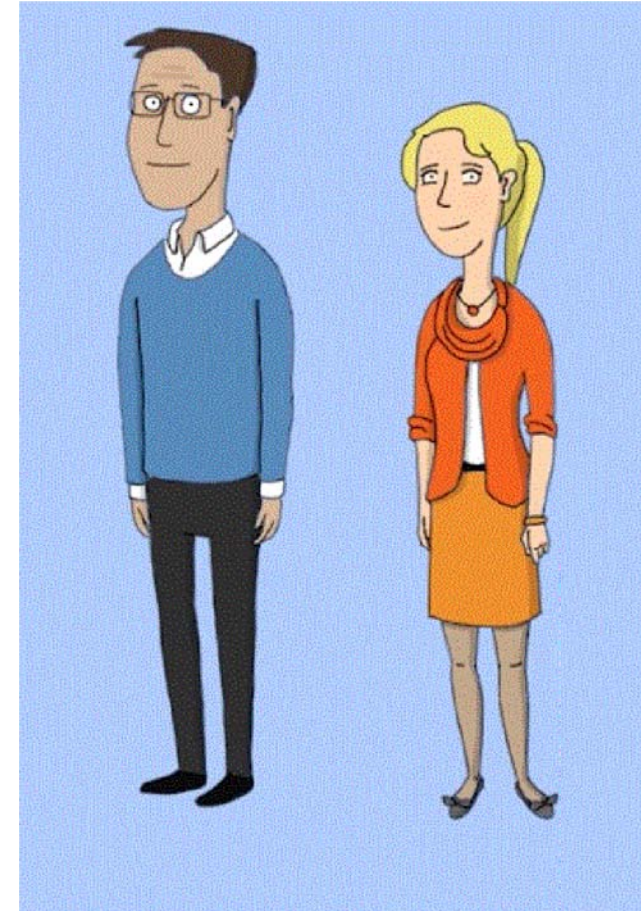
PCM stijlen gevonden bij de 12 meisjes:

- Veel **Gestructureerd denkers** en **Harmonisers**
- Uit onderzoek blijkt dat meisjes in het algemeen naar verhouding vaker **Harmoniser** zijn.

DUS (tot op zekere hoogte) **match** tussen stijl van de onderzochte meisjes en de stijl van de opleiding = Gestructureerd denker.

Maar....Van de 200 records belangstellende meisjes hebben **23 meisjes** zich aangemeld voor Hbo-ICT (<10 % ten opzichte van de jongens).

Stelling: wanneer een bredere communicatie wordt ingezet, trek je een bredere doelgroep en komen de meisjes vanzelf!

Conclusie analyse genderstereotypering in de communicatie

- Visuals in
webpagina's en
presentatie zijn
(onbewust en
onbedoeld)
stereotyperend

Conclusie analyse beeldvorming geïnterviewden

- Beeld vooraf is positiever dan na de
keuzeactiviteit(en).
- Vooraf: beeld gericht op toekomst en
gebrekkige informatie (die ze willen
aanvullen)
- Na (een van) de keuzeactiviteit(en):
sociale aspect en sfeer (saai/leuke
docent, (on-) gezellig. Gevoels-oordeel
- Zeer overtuigd (11/12): interesse is
belangrijkste keuzeaspect; factoren
rond vrouw-zijn in relatie tot hun
studiekeuze is niet aan de orde!
- EXTRA UITKOMST: 3 meisjes die
samen hebben proefgestudeerd met 9
jongens en nog 1 ander meisje,
hebben zich aangemeld!

Aanbevelingen

- Website optimaliseren qua genderbalans in visuals.
- Open dag en (daarbinnen) presentatie optimaliseren door nadrukkelijker inclusieve communicatie.
- Proefstuderen: meisjes voor laten gaan wanneer er een wachtlijst is. Meer meisjes bij elkaar zetten bij Proefstuderen (en vervolgens ook in het 1e jaar !)
- Docenten bewust laten worden van eigen communicatievoorkeursstijlen en trainen in het communiceren met diverse persoonlijkheidstypen.
- Maak èn gebruik een genderinclusief filmpje op basis van PCM

<https://youtu.be/LMme7otbHTM>

Over het onderzoek vrouwen behouden in ICT

Twee delen:

1. Inventariseren door literatuurstudies, interviews en bijeenkomsten bij bedrijven en HBO's- ICT:
waarom vertrekken vrouwen/ overwegen zij te vertrekken
welke interventies kunnen dit voorkomen, beperken of doen stoppen
2. Toolbox! Voor opleidingen en bedrijven
Sets van op elkaar afgestemde interventies
Stroomschema wat, wanneer ,hoe inzetten door wie

Waarom verlaten vrouwen ICT?

Factoren:

Gender Bias;
Sense of belonging;
Self -efficaccy;
Home centered life style.

Welke interventies lijken te werken?

1. Gender bias training, integraal;
2. Ontwikkelprogramma's: in groep en/of individueel, vrouwennetwerk ;
3. Werving, selectie, aanpassen banen na zwangerschapsverlof, familievriendelijk beleid;
4. Rolmodellen;
5. Curriculumvernieuwing (educatie) PR+ communicatiemateriaal (bedrijven)
6. Waardenaffirmatie taak → zelfbewustzijn: overtuigingen en talenten;
7. ICT is leuk! Zeg het voort en maak werkplezier;
8. Richt interventies op integratie (i.p.v. vrouwen als 'bijzonder' te behandelen);
9. Aanpakken vrouwonvriendelijke omgangsvormen;
10. Omgeving: aandacht voor fysieke veiligheid, prettige inrichting bedrijf;
11. Meerdere interventies

Uw ideeën, interventies?

Op flap ophangen

Bruikbaar in uw onderwijspraktijk?

Wat uit het onderzoek van Tineke lijkt u bruikbaar?

Wat uit het onderzoek van lectoraat sociale innovatie lijkt u bruikbaar?

Bedankt!

Zien we iets over het hoofd? Vragen?

Spreek ons gerust aan of mail!

T.E.Haitsma-vanDijk@hhs.nl

am.voordouw@windesheim.nl

